

Saku Ovaskainen / Heinolan kaupunki
saku.ovaskainen@heinola.fi

Viite: Lausuntopyyntö 17.11.2022

Asia: Sysmän puhdistamonlammen maisematyöluupa

Sysmän Puhdistamonlammen rannalle suunnitellaan puiden kaatoa, pusikoiden raivausta ja rantaniityn murskausta. Toimenpiteet ovat osa Heinolan kaupungin koordinoimaa Helmi-hanketta, jonka tarkoituksena on parantaa lintujen elinympäristöä. Tavoitteena on aukaista linnuille yhteys lammelta aukeammille alueille ja aidata osa alueesta laiduntamista varten. Raivauksessa jätetään alueelle maisemapuita.

Pyydettyä lausuntonaan Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää asiakohdan hankkeesta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Toimenpidealueen länsipuolella, noin 40 metrin päässä, sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) suojaama kiinteä muinaisjäänös, moniperiodinen asuin- ja hautapaikka (muinaisjäänösrekisterin tunnus *Ihananiemi*, nro 781010021). Kohteeseen kuuluu matalia, kivien ja maan sekaisia hautaröykkiöitä, rautakautinen sekä kivi- tai varhaismetallikautinen asuinpaikka, hopearahakätkö sekä kuppikivi. Toimenpidealueen lounaispuolella, noin 130 metrin päässä, sijaitsee kiinteä muinaisjäänös, rautakautinen hautaröykkiö ja kuppikivi (*Surmakivi*, nro 781010020). Matala röykkiö sijaitsee siirtolohkareen vieressä kalliopaljastumalla, johon on kaiverrettu 6–10 kuppia (*H. Poutiainen ja T. Jussila 2009. Sysmä – Keskustaajaman osayleiskaava-alueen muinaisjäänösinventointi*, s. 20–22). Lisäksi toimenpidealueen kaakkoispuolella, noin 100 metrin päässä, sijaitsee kiinteä muinaisjäänös, rautakautinen polttokenttäkalmisto (*Haapasaari*, nro 781010082). Kohde on pieni haapaa kasvava kumpare aivan vesirajassa ja siitä on löydetty runsaasti rautakautista esineistöä (*Sysmä – Keskustaajaman osayleiskaava-alueen muinaisjäänösinventointi*, s. 20 ja 32).

Ihananiemen muinaisjäänöksen rajausta on tutkittu vuonna 2012 (*E. Tikkala 2012. Sysmä Ihananiemi – Muinaisjäänösalueen rajausta ja harrastaja-arkeologien seulonta- ja metallinilmaisintutkimus*, s. 5–9, 12 ja 18). Tällöin ei tavattu merkkejä kohteen jatkumisesta nykyisen rajauksen itäpuolelle, kohti toimenpidealuetta. Tätä aluetta on myös käytetty ylijäämämaan kaatopaikkana, joten maaperä on pääosin jo muokattua. Myöskään Surmakiven ja Haapasaaren muinaisjäänökset eivät ulotu toimenpidealueelle asti. Museolla ei ole huomautettavaa hankkeesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Toimenpidealue sijaitsee kokonaisuudessaan Sysmän kirkonseudun valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä ja Majutveden pohjoisosan maakunnallisesti arvokkaassa kulttuuriympäristössä sekä suurelta osin myös maakunnallisesti arvokkaassa Hovilan kartanon kulttuurimaisemassa. Toimenpidealue on rakentamatonta. Hankkeella ei ole vaikutuksia rakennettuun kulttuuriympäristöön toimenpidealueella tai sen ympäristössä. Puhdistamonlammen ranta-alueiden raivaaminen parantaa arvokkaan alueen nykyisin osiltaan pusikoitunutta yleisilmettä. Alueella säilytetään pensaita ja maisemapuita. Museolla ei ole huomautettavaa hankkeeseen rakennetun kulttuuriympäristön tai maiseman osalta.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija, arkeologi	Siiri Tuomenoja
tutkija	Lauri Miettinen

Tiedoksi: Museovirasto, Sysmän kunta, Heinolan kaupunki, Hämeen ELY-keskus